Муниципальное бюджетное образовательное учреждение «Полянская средняя общеобразовательная школа»

«Рассмотрено»
На заседании методического объединения учителей гуманитарного цикла МБОУ «Полянская СОШ»
Протокол № 1
от «28_» августа 2019г
Руководитель МО Сабирзянова Г.Г. /____________

«Согласовано»
Заместитель директора по УВР
МБОУ «Полянская СОШ»
Кузьмина О.В. /____________

Протокол № 1 от «28» августа 2019 г

«Утверждаю»
Директор МБОУ «Полянская СОШ»
Ашмарина О.А./____________
Приказ № 114
от «28» августа 2019 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по родному (тат) языку начального общего образования
1 класс

Год разработки: 2019
Срок реализации: 2019-2020

Программу составила:
Сафиуллова Минезия Равиловна
учитель татарского языка и литературы,
1 кв. категории

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Составлена на основе: основной образовательной программы основного общего образования МБОУ «Полянская СОШ» по родному (татарскому) языку, авторской программы учебного предмета «Татарский язык» для общеобразовательных организаций с обучением на русском языке под редакцией
Р. З. Хайдаровой , Р. Л. Малафеевой
Рабочая программа рассчитана на 66 часов в год, 2 часа в неделю в соответствии с примерной программой общего образования и Государственным образовательным стандартом
Учебный план МБОУ «Полянская СОШ» Спасского муниципального района РТ
Основная образовательная программа основного общего образования МБОУ «Полянская СОШ»

Планируемые результаты обучения

1-4 классы

В соответствии с заданными целями в 1-4 классах планируются личностные, метапредметные, предметные результаты обучения.

К л**ичностным результатам** освоения программы по татарскому языку относятся:

– духовно-нравственное развитие и воспитание обучающихся, предусматривающее принятие ими моральных норм, нравственных установок, национальных ценностей;

– ценностное отношение к своей малой Родине, к традициям, государственной символике;

– сформированность чувства прекрасного и эстетических чувств на основе знакомства с татарской культурой.

К **метапредметным результатам** обучения татарскому языку относятся:

– формирование основ умения учиться и способности к организации своей деятельности - умение принимать, сохранять цели и следовать им в учебной деятельности, планировать свою деятельность, осуществлять ее контроль и оценку, взаимодействовать с педагогом и сверстниками в учебном процессе;

– способность к самообразованию и самовоспитанию.

Предметные результаты обучения татарскому языку в 1-4 классах по каждой изучаемой теме приводятся в тематическом планировании в графе **характеристика основных видов деятельности учащихся.** По видам речевой деятельности предусматриваются следующие результаты:

- ***в говорении***

– вести разговор с собеседником, задавая простые вопросы и отвечать на вопросы собеседника: расспрашивать о чём-либо; попросить о чём-либо и отреагировать на просьбу собеседника; начать, продолжить и завершить разговор;

– воспризводить наизусть тексты рифмовок, стихотворений, песен;

– пересказывать услышанный/ прочитанный текст;

– составлять собственный текст по аналогии;

– осознанно строить речевое высказывание в соответствии с коммуникативными задачами;

– выражать суждение относительно поступков героев;

- ***в аудировании***

– понимать на слух речь учителя по ведению урока, высказывания одноклассников, небольшие тексты и сообщения, построенные на изученном речевом материале;

– понимать на слух информацию, которая содержится в предъявляемом тексте; определять основную мысль текста; передавать его содержание по вопросам.

- ***в чтении***

– соотносить графический образ слова с его звуковым образом;

– соблюдать орфоэпические и интонационные нормы чтения; интонационное выделение знаков препинания;

– извлекать конкретную информацию из прочитанного;

– формулировать простые выводы на основе информации, которая содержится в тексте;

– прогнозировать содержание книги по ее названию и оформлению, содержанию сообщения;

– самостоятельно определить тему, главную мысль; деление текста (сообщения) на смысловые части, их оглавление;

– догадываться о значении незнакомых слов по сходству с русским языком, по контексту.

- ***в письме***

– воспроизводить графически и каллиграфически корректно все буквы татарского алфавита (полупечатное написание букв, буквосочетаний, слов);

– соотносить графический образ слова с его звуковым образом;

– отличать буквы от транскрипционных значков; сравнивать и анализировать буквосочетания и их транскрипцию;

– выполнять лексико-грамматические упражнения;

– отвечать письменно на вопросы;

– писать краткое поздравление (с днем рождения, с праздником) с опорой на образец;

– писать по образцу короткое письмо другу, сообщать краткие сведения о себе, запрашивать аналогичную информацию о нем.

1нче сыйныфның рус төркемендә татар теле буенча планлаштырылган нәтиҗәләр

Өйрәнелә торган бүлек	**Укучыөйрәнә**	**Укучы өйрәнергә мөмкинчелек ала**	**Метапредмет нәтиҗәсе**	**Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр**

Графика, каллиграфия, орфография	- татар теленә хас булган авазларны ишетә һәм дөрес әйтә белергә; - авазларны һәм хәрефләрне аера белергә; - хәрефләр белдергән авазларны транскрипция билгеләре белән язарга; - җөмлә чикләрен таба алырга, язуда күрсәтә белергә; - сүзләргә төшеп калган хәрефләрне куеп язарга; - сүзләрне юлдан юлга күчереп язарга.	- фонетиканың төрле сәнгатьле уку чараларын аеру; - транскрипция билгеләре белән язу. - ялгызлык исемнәрне баш хәрефтән язу; - сүзләрне юлдан юлга күчерү.	**Регулятив күнекмә** **1. Теләсә нинди эшчәнлектә иң беренче проблеманы аерып ала, аның чишелеш юлларын билгели, аерып алынган проблеманы мөстәкыйль хәл итә, рефлексия ясый, үз эшенә адекват бәя бирә:** булган белем нәтиҗәсен анализлый, киләчәк нәтиҗәне планлаштыру; үз проблемаларын тиңләштерә, төп проблеманы билгеләү; билгеле проблема нигезендә эшчәнлеккә максат куя, мөмкин булган чишү юлларын билгеләү. 2. **Мөстәкыйль рәвештә максатка ирешү юлларын, шулай ук альтернатив юлларын планлаштыра белү:** роблеманы чишү планын төзү (проект өстендә эш); уку һәм танып-белү мәсьәләләрен чишкәндә туган потенциаль авырлыкларны билгеләү, аларны бетерү чараларын табу; уку һәм танып-белү мәсьәләләрен чишүнең шартларын, шулай ук бирелгән вариантлардан таба, билгели белү. **3. Үзеңнең чынбарлыкны үзгәртүгә юнәлтелгән адымыңны планлаштырылган нәтиҗәләр белән тиңләштерә белү, нәтиҗәгә ирешү процессында үз эшчәнлегеңә контроль ясый белү:** педагог һәм яшьтәшләре белән бергә уку эшчәнлеген бәяләү һәм көтелгән нәтиҗәләрнең критерийларын билгели белү; үз эшчәнлеген бәяләү һәм көтелгән нәтиҗәләрнең критерийларын билгеле бер системага салу	1. Үзеңне Рәсәй гражданины итеп тою: ватандарлык; Ватанга, күпмилләтле Рәсәй халыкларының үткәненә, бүгенгесенә хөрмәт, Ватаның алдында бурыч һәм җаваплылык хисе, рус теле һәм Рәсәй халыклары телләренең кулланылышта булуының әһәмияте. Үзеңне милләтеңнең вәкиле итеп тану; туган телеңнең, туган төбәгеңнең, милләтеңнең тарихын һәи мәдәни мирасын белү. Рәсәй халыкларының һәм дөнья халыкларының теленә, диненә, мәдәни мирасына хөрмәт белән карау. 2. Мотивация нигезендә белем алу һәм танып белүнең укучыларның үзлегеннән үсеш, үзлегеннән укып белем алуга әзерлек һәм мөмкинлекләре. 3. Шәхси сайлау нигезендә мораль (әхлакый) проблемаларны чишүдә компетентлык һәм камилләшкән мораль, аң, әхлакый хисләр һәм әхлакый тәртип (үзеңне тоту) , үз
Сөйләмнең фонетик ягы	- татар теленең барлык авазларын дөрес әйтә белергә;	- транскрипция буенча сүзләрне уку;		

	- сузык һәм тартык авазлар составын таный белергә; - телдән сөйләм яисә кычкырып уку барышында, татар теленә хас авазларның әйтелеш нормаларын сакларга; - сүз басымын дөрес куеп укырга;	- авазларны дөрес әйтү; - орфоэпик нормаларны саклау.	(шулай ук өстен булганнарын сайлый белү); үз эшчәнлегеңнең бәяләү инструментларын сайлау,тәкъдим ителгән шартлар һәм таләпләр рамкасында эшчәнлегеңә үзконтроль ясау; көтелгән нәтиҗәгә ирешә яки ирешә алмау сәбәпләрен аргументлаштырып,үз эшчәнлегеңә бәя бирү. **4. Уку мәсьәләләренең дөреслегенә, аны чишкәндәге үз мөмкинлекләреңә бәя бирә белү:** уку мәсьәләләрен бәяләү критерийларының дөреслеген билгели белү; максаттан чыгып, нәтиҗә һәм гамәл ысулларын аера, эшләнелгән бәя һәм үзбәя критерийларын иркен куллана белү; эшчәнлек максатыннан чыгып, бирелгән яки мөстәкыйль билгеләнгән критерийлар нәтиҗәсендә үз эшчәнлегең продуктына бәя бирә белү. **5. Үзконтроль нигезләрен яхшы белү, уку һәм танып-белү процессында үзбәя, карар кабул итүне аңлы рәвештә сайлый белү:** бер-береңне тикшерү процессында үзеңнең, башкаларның уку һәм танып-белү эшчәнлеген күзәтә, анализлый белү; шәхси белем алу эшчәнлегендә көтелгән нәтиҗәләрне реаль нәтиҗәләр белән чагыштыра, нәтиҗәләр чыгара белү; уку ситуацияләрендә карар кабул итә белү һәм җаваплылык хисе тою; мөстәкыйль рәвештә уңышының яки уңышсызлыгыңның сәбәпләрен ачыклый белү, уңышсызлык ситуацияләреннән чыгу юлларын таба белү. **Танып-белү күнекмәсе**	гамәлләреңә аңлы һәм җаваплы караш формалаштыру: диннәргә түземлелек, кешеләрнең дини карашларына, хисләренә хөрмәт белән карау. Укуга җаваплы караш, хезмәткә хөрмәтле караш формалаштыру, социаль кирәкле хезмәттә катнашу. Кеше тормышында һәм җәмгыятьтә гаиләнең кирәклелеген аңлау, гаилә әгъзаларына хөрмәт белән караш һәм кайгыртучан мөнәсәбәт. 4.Заманча дөньяның социаль, мәдәни, тел, рухи төрлелеген истә тотып, дөньяга тулы бер караш булдыру . 5.Башка кешегә, аның уй-фикеренә, дөньяга карашына, мәдәниятенә, теленә, диненә карата аңлы, хөрмәтле һәм игелекле караш булдыру. Башка кешеләр белән диалог оештырырга әзер һәм сәләтле булу һәм үзара аңлашуга ирешү (үзеңне аралашуның тигез хокуклы субъекты итеп тою, диалог буенча партнер образын төзүгә әзерлек,
Сөйләмнең лексик ягы	- телдән һәм язма сөйләмдә программага кертелгән лексик берәмлекләрне дөрес әйтергә һәм кулланырга; - сүзләрне тематикага карап берләштерергә(аерып алырга); - сүзләргә ялганган	- сүзләрне тематик төркемнәргә берләштерү; - телдән һәм язма сөйләмдә лексик нормаларны саклау; - сөйләмне бәйләнешле итү чарасы буларак файдалану.		

	аффиксларның төрләрен танырга, аерырга.		**6. Төшенчәләрне билгели, йомгаклый, аналогияләрне таба, логик фикерләү, дөрес нәтиҗә һәм йомгак ясау күнекмәләре:** мөһим һәм аннан бәйле сүзләрдән торган логик чылбыр төзү; ике яки берничә предметның, күренешнең гомуми билгесен табу, аларның охшашлыгын аңлату; аерым билгеләре буенча предмет һәм күренешләрне берләштерү, чагыштыру, классификацияләү, факт һәм күренешләрне гомумиләштерү; фикер йөртүне предметларны һәм күренешләрне чагыштыру һәм гомуми билгеләрне аерып алу нигезендә төзү; алынган мәгълүматны, чишеләсе мәсьәләне контекст эчендә интерпретацияләп аңлатып бирү. **7. Уку һәм танып-белү мәсьәләләрен чишү өчен билге, символ, модель, схемаларны үзгәртү һәм куллана белү күнекмәсе:** предмет һәм күренешләрне билге һәм символлар белән билгели; предмет һәм күренешләр арасындагы логик бәйләнешне билгели, аларны билге, схемалар аша күрсәтү; предметның яки күренешнең абстракт, реаль образын тудыру; мәсьәләнең шарты яки чишелү ысулы нигезендә модель, схема төзү; туры, кыек, каршылыклы исбатлау төзү; бирелгән предмет өлкәсен билгеләүче гомуми законнарны ачыклау максатыннан модельләрне үзгәртү. **8. Аңлап уку:** үз эшчәнлеге максатларына туры килгән, соралган информацияне тексттан табу; текст эчтәлегендә ориентлашу, текстның	мөмкин булган диалог оештыру ысулларын төзүгә әзерлек; кызыксынуларын, эшчәнлекләрен (процедураларын) конверсияләү (үзгәртү) буларак, диалог барышын оештыруга әзерлек; аралашу алып баруга әзерлек һәм сәләтлелек. 6. Гомумкешелек нормаларын белү, төркемнәрдә һәм җәмгыятьнең төрле оешмаларында үзеңне тоту кагыйдәләрен үзләштерү; төрле яшь кысаларында укучыларның мәктәп үзидарә эшендә һәм иҗтимагый тормышта катнашу; яшүсмерләрнең иҗтимагый оешмаларында катнашырга әзер тору; оештыру эшчәнлегендә компетентлык кыйммәтләрен үзләштерү; бердәм башкарыла торган эшчәнлеккә уңай караш тудыру; анализ ясау, проектлаштыру эшчәнлеген оештыру, шәхесара мөнәсәбәтләрдә
Сөйләмнең грамматик ягы Исем.	- татар телендәге исем сүз төркемен аера белергә; - исемнәрне берлек һәм күплек санда, тартым һәм килеш формаларында текстта тану һәм сөйләмдә кулланырга; - исемнең сан, тартым, килеш кушымчаларын сөйләмдә урынлы кулланырга; - ялгызлык һәм уртаклык исемнәрне үзләштерергә;	- татар телендәге исем сүз төркемен аера белү; - исемнәрне берлек һәм күплек санда, тартым һәм килеш формаларында текстта тану һәм сөйләмдә кулланырга; - исемнең сан, тартым, килеш кушымчаларын сөйләмдә урынлы куллану; - ялгызлык һәм уртаклык исемнәрне үзләштерү;		
Сыйфат.	- нинди? соравына	- татар телендәге		

	җавап бирү белергә; - бирелгән сүздән (тамырдан) -ле, -лы кушымчасы өстәп, төрле сүзләр ясарга; - татар телендәге сыйфат сүз төркемен аера белергә;	сыйфат сүз төркемен аера белү.	тулы мәгънәсен аңлау. **9. Экологик фикерләүне формалаштыру һәм үстерү, аны танып-белү:** табигый тирәлеккә үзенең мөнәсәбәтен билгели белү; экологик белемнәрне тарату, проект эшләр, модельләр, сочинениеләр, рәсемнәр аша табигатькә үз мөнәсәбәтеңне белдерү. **10. Сүзлекләр, башка эзләнү схемаларын актив куллана белү сәләтен мотивлаштыруны үстерү:** кирәкле мөһим эзләнә торган сүзләрне билгеләү; электрон эзләү системалары белән үзара бәйләнеш булдыру; эзләү нәтиҗәләрен үз эшчәнлегең белән чагыштырып карау. **Коммуникатив күнекмә** **11. Укытучы һәм яшьтәшләре белән бердәм эшчәнлекне оештыра, яшьтәшләре белән төркемгә берләшә, индивидуаль һәм төркемдә эшли белү күнекмәсе булдыру. Дәлилле итеп үз фикерен башкаларга җиткерә белү:** бердәм эшчәнлектә мөмкин булган рольләрне билгели белү; бердәм эшчәнлектә билгеле бер рольне башкара белү; әңгәмәдәшеңнең позициясен аңлау һәм кабул итә белү; уку һәм танып-белү процессында позитив мөнәсәбәтләр булдыру; үз фикереңне аргументлар китереп, әдәпле яклый белү; үз фикереңә критик карау, үз хаталарыңны лаеклы рәвештә таный белү һәм аны төзәтә белү; төркемдә уку эшчәнлеген оештыра белү (гомуми максатлар билгели белү, рольләрне	отышлы икеяклы хезмәттәшлек алымнарын булдыру; Үзеңдә лидерлык сыйфатларын тормышка ашыру ысулларын формалаштыру. 7. Сәламәт һәм куркынычсыз яшәү рәвеше кыйммәтләренең формалашуы; кеше тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янаучы (тудыручы) гадәттән тыш хәлләрдә коллектив һәм индивидуаль үз-үзенне тоту, юлларда, транспорта үзеңне тоту кагыйдәләрен формалаштыру. 8. Дөнья һәм Рәсәй халыкларының сәнгать мирасын аңлау, эстетик характердагы иҗади эшчәнлекне үзләштерү аша: төрле этномәдәни гореф-гадәтләрне чыгалдыручы әдәби әсәрләрне аңлау сәләте; гомуми рухи мәдәният, тормышны танып-белүнең үзенчәлекле ысулы һәм аралашуны оештыру
Фигыль. Фигыль төркемчәләре	- татар телендәге фигыль сүз төркемен аера белергә; - фигыль сүз төркеменең төрле формаларын хәзерге татар әдәби теле нормалары кысаларында кулланырга; - хикәя фигыльләрне текстта тану	- татар телендәге фигыль сүз төркемен аеру - хикәя һәм боерык фигыльләрне текстта тану һәм сөйләмдә куллану. - барлыкта һәм юклыкта куллану.		

	һәм сөйләмдә куллану. - барлыкта һәм юклыкта зат-сан белән төрләнешен белергә;		бүлешү, бер-берең белән уртак фикергә килү. **12. Үз хисләреңне, фикерләреңне бирү, үз эшчәнлегеңне планлаштыру, язма һәм телдән, монологик һәм контекстсөйләм төрләрен оста файдалана белү:** коммуникация бурычларын билгели белү һәм аңа туры килгән сөйләм чараларын сайлап ала белү; башка кешеләр белән коммуникация барышында сөйләм чараларын сайлап ала һәм куллана белү (парлы диалог, кече төркемдә һ.б.); диалог барышында үз фикереңне дәлилләп бирә, партнер фикерен сорый белү, диалог барышында карар кабул итә һәм аны әңгәмәдәшең белән яраштыра белү; тиешле сөйләм чаралары кулланылып төзелгән оригиналь язма текстлар булдыру. **13. Информацион-коммуникатив технологияләр өлкәсендә компетентлыкны формалаштыру һәм үстерү:** уку һәм практик мәсьәләләрне чишү өчен кирәкле информацион ресурсларны ИКТ чаралары аша эзләргә һәм максатчан кулланырга; информацион һәм коммуникатив уку мәсьәләләрен чишү өчен, шулай ук: хат язу, сочинение, презентацияләүдә компьютер технологияләрен куллана белү; мәгълүматны этик һәм хокукый нормаларны истә тотып куллана белү.	чаралары булларак,укучыларда әдәби культура нигезләрен формалаштыру; әйләнә-тирә дөньяны эстетик, эмоциональ кыйммәт аша күзаллау; дөньяны эстетик, эмоциональ кыйммәт аша үзләштерү, үз-үзеңне күрсәтү һәм мәдәниятнең әдәби, әхлакый киңлегендә ориентлаша белү сәләте; кеше матурлыгын аңлау аша,үз илеңнең мәдәният тарихына хөрмәт; әдәби әсәрләрне өйрәнү ихтыяҗы булу; мәгънәви, эстетик һәм шәхескә юнәлтелгән кыйммәт буларак, әдәби мәдәниятнең гореф-гадәтләренә актив мөнәсәбәт формалаштыру. **9.Тормыштагы төрле очракларда экологик ориентлашкан рефлексив бәя бирерлек һәм практик эшчәнлек тәҗрибәсе булырлык, экологик фикер йөртүнең заманча дәрәҗәсенә туры килерлек экологик** культура нигезләрен формалаштыру: табигатьне өйрәнергә, авыл
Бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр.	Белән бәйлегенең мәгънәсен аңларга һәм дөрес кулланырга	Татар телендә бәйлекләрнең сүз ахырында килүен аңлау		
Кисәкчәләр	мы/-ме, бик, түгел, кисәкчәләрнен сөйләмдә кулланырга.	- мы/-месөйләмдә куллану;		
Синтаксис	-җөмләнең мәгънәви төркемнәргә бүленешен аера белергә; -раслау һәм инкяр җөмләләрне аерырга.	-җөмләнең мәгънәви төркемнәргә бүленешен аера белү.		

				хуҗалыгы хезмәте белән шөгыльләнергә, табигатьне эстетик-нәфис итеп чагылдырырга, туризм , шул исәптән экотуризм белән шөгыльләнергә, табигатьне саклау эшчәнлеген тормышка ашырырга әзерлекле булу.

Основное содержание учебного предмета

1-4 классы

Давайте познакомимся! Знакомство с одноклассниками, учителем, персонажами детских произведений: имя, возраст. Приветствие, прощание (с использованием типичных фраз и татарского речевого этикета).

Моя школа и мой класс. Учебные предметы, школьные принадлежности. Учебные занятия, отметки, домашние задания. Школьная библиотека.

Я и моя семья. Члены семьи, их имена, профессии, возраст, внешность, черты характера, увлечения/хобби.

Помощь родителям. Как я помогаю родителям? Совместный домашний труд. Оценка своей деятельности.

Мой день. Распорядок дня. Гигиена. Здоровье.

Покупки. В магазине продуктов, одежды, посуды. На рынке.

В столовой. В школьной столовой. Любимая еда. Мы накрываем стол.

Я и мои друзья. Имя, возраст, внешность, характер, увлечения. Совместные занятия. Письмо другу.

Праздники. День рождения, Новый год, 8 Марта, День мам. Национальные традиции татарского и русского народов. Подарки. Поздравления.

Спорт и спортивные игры. Летние, зимние виды спорта. Спортивные кружки.

Моя Республика. Общие сведения: название, символика, национальности, столица, города. Транспорт. Достопримечательности.

Природа родного края. Времена года. Погода. Экология.

Дикие и домашние животные, птицы. Любимое домашнее животное.

Поездки и путешествия. Летний отдых. Отдых зимой. Отдых на море. Отдых в деревне.

Выдающиеся представители татарского народа. Детские писатели и поэты. Детский фольклор (рифмовки, считалки, скороговорки, загадки, сказки).

Лингвистические знания и навыки

*Графика, каллиграфия, орфография***.**

Татарский алфавит. Звуко-буквенные соответствия. Знаки транскрипции. Основные правила чтения и орфографии. Написание слов лексического минимума, соответствующих произношению и не соответствующих произношению. Перенос слов. Заглавная буква в начале предложения и именах собственных. Знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный и восклицательный знаки).

Фонетическая сторона речи.

Звуки и звукосочетания татарского языка. Закон сингармонизма. Слоав с твердыми и мягкими гласными, а также слова, не подчиняющиеся закону сингармонизма; слова активного словаря с гласными *ә, ү, ө , ы , э, о;* сложные слова (*көньяк, төньяк, кулъяулык);* слова со специфичными согласными звуками [къ], [гъ], [w], [ж], [ң], [һ], [ч] [‘] (гамза), слова с двойными согласными (*аккош, китте)*. Произношение слов с *я, ю, е***:** *ярата* [йа°рата], *яши* [йәши], *юл* [йул], *юкә*[йүкә], *ел* [йыл], *егет* [йэгэт]. Чередование согласных звуков (к//г, п//б). Нормы произношения: долгота и краткость гласных, оглушение звонких согласных в конце слога или слова. Ударение в слове, фразе. Особенности словесного ударения в вопросительных и отрицательных местоимениях, в глаголах отрицательной формы и в глаголах повелительного наклонения. Ритмико-

интонационные особенности повествовательного, побудительного и вопросительного предложений. Интонация перечисления. Интонация приветствия, прощания, обращения, поздравления, извинения, просьбы, приказа.

Лексическая сторона речи.

Лексические единицы, обслуживающие ситуации общения в пределах тематики начальных классов образовательной организации для двустороннего (рецептивного и продуктивного) усвоения; простейшие устойчивые словосочетания, оценочная лексика и речевые клише как элементы речевого этикета, отражающие культуру татарского народа. Слова - названия предметов, их признаков, действий предметов. Общие слова для татарского и русского языков. Интернациональные слова (например, *компьютер, фильм*). Начальное представление о словообразовании: парные (*савыт-саба)*, сложные (*ташбака)* и составные (*салават күпере)* слова.

Грамматическая сторона речи.

Имена существительные. Изменение существительных по числам. Изменение существительных по падежам. Изменение существительных по принадлежости. Собственные имена существительные. Имена прилагательные в положительной, сравнительной и превосходной степенях. Местоимения личные, вопросительные, указательные (*бу, теге, менә*). Количественные числительные до 100, порядковые числительные до 100. Изменение глаголов настоящего, прошедшего определенного и неопределенного времени по лицам и числам. Неопределенная форма глагола с модальными словами *кирәк (кирәк түгел), ярый (ярамый)*. Наречия времени (*бүген, иртәгә, кичә, иртән)*. Наречие места (*монда)*. Наиболее употребительные послелоги: *белән, турында, өчен, кебек, соң, аша*. Послелоги с существительными и местоимениями. Послеложные слова (*өстендә, янында).* Частицы (*-мы/-ме, түгел, әле)*.

Основные коммуникативные типы предложений: повествовательное, вопросительное, побудительное. Особенности порядка слов в татарском предложении. Простые распространенные предложения. Предложения с однородными членами. Предложения с союзами *һәм, ә, ләкин, чөнки*.

1 нче сыйныфның рус төркемендә татар теле буенча укыту фәненең эчтәлеге

	Кыскача эчтәлек(содержание)	Сәгать саны
Графика, каллиграфия, орфография	Татар һәм рус телләрендәге сузык һәм тартык авазларны чагыштырып, дөрес әйтә белү, транскрипция билгеләре белән таныштыру. Уку һәм язу кагыйдәләре (о-ө). Сүзләрне иҗекләргә бүлү, иҗекләп икенче юлга күчерү. Җөмләне баш хәрефтән яза башлау. Киң әйтелешле, тар әйтелешле о, ы, э авазларыТатар теленә хас авазлар. Сүз басымы. Баш хәрефтән языла торган сүзләр. Сопоставление гласных и согласных звуков в татарском и русском языках, умение правильно произносить, знакомство с признаками транскрипции. Правила чтения и письма (о-ө). Разделение слов на слоги, перенос их в другую строку. Начать писать предложение с заглавной буквы. Звуки о, ы, э характерны для татарского языка. Словесное ударение.	**6**
Сөйләмнең фонетикягы	Калын һәм нечкә сузыклар. Сүз басымы. Яңгырау һәм саңгырау тартыклар. Татар алфавитындагы хәрефләр тәртибе. Нечкә һәм калын сузык авазларны кабатлау. Яңгырау һәм саңгырау тартыкларны кабатлау. Алфавитны кабатлау.Татар теленең авазлар системасы: сузык һәм тартык авазлар составы. Авазлар һәм хәрефләр. Твердые и мягкие гласные. Словесное ударение. Звонкие и глухие согласные. Порядок букв татарском алфавите. Повторение твердых и мягких гласных звуков. Повторение звонких и глухих согласных. Повторение алфавита, звуковая система татарского языка: состав гласных и согласных звуков. Звуки и буквы.	**2**
Сөйләмнең лексикягы	Гади тотрыклы гыйбарәләр, татар сөйләм этикеты берәмлекләре, клишелар. “Бакчада”, Кыш билгеләре, Тән әгъзаларының исемнәре, Татар халык ашларының исемнәре, Шәһәрдә темаларындагы лексик-грамматик күнекмәләр. Мин ... яратам төзелмәсе. *Минем чанам бар* төзелмәсе. Ашамлык исемнәре темасындагы лексик-грамматик күнекмәләр. “*Мин транспортта барам*” төзелмәсе Простые выражения, единицы татарского речевого этикета, клише. «В саду». Признаки зимы, части тела, названия татарских народных блюд, лексико-грамматические навыки на тему город. Конструкция «Я ... люблю». Конструкция «У меня есть сани». Лексико-грамматические навыки на тему «блюды». Конструкция «Я иду на транспорте»	**4**
Сүз ясалышы.	Сыйфат ясагыч кушымчылар: -лы, -ле, -сыз, - сез һ.б *(тәмле)*. Исемнең ясалыш ысуллары, исемнәрнең ясалышы (тамыр, парлы, тезмә, кушма, кыскартылма) *Словообразовательные аффиксы: -лы, -ле, -сез, - вы и т.д. (вкусно).Методы словообразования имен существительных (корень, парное, составное,сложное, сокращенное)*	**4**

Сөйләмнең грамматик ягы. Исем.	*Синең исемең ничек?* соравы һәм аңа җавап формасы. *Бу кем?нәрсә?* сораулары һәм аңа җавап формасы. Бу кайсы шәһәр? соравы. Ялгызлык исемнәр. *Син кайда яшисең?* соравы һәм аңа җавап формасы. Исемнәрнең берлек һәм күплек саны. Исемнәрнең 1, 2 затта берлектә тартым белән төрләнеше. *Кая? Кемгә?* сораулары һәм аларга җавап формасы. *Кая? кайда? кайдан?* сораулары һәм аларга җавап формасы. Исемнәрнең I зат берлек сан тартым белән төрләнеше. *Кая? кайда? кайдан?* сорауларына җавап бирү. Кай җирең авырта? соравына җавап бирү. Исемнәрнең урын-вакыт, чыгыш, юнәлеш, төшем килешләре. Исемнәрнең берлек санда тартым белән төрләнеше.Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Исемнең юнәлеш килеше. Исемнең чыгыш килеше. Исемнең урын-вакыт килеше. Вопрос «Как тебя зовут? и форма ответа на него. Вопросы кто? что? и форма ответа на него. Это какой город? Нарицательные имена. Вопрос «Где ты живёшь? и форма ответа на него. Единственное и множественное число имен существительных. Конструкция «Что у тебя болит?». Склонение имен существительных. Собственные и нарицательные имена. Направительный, исходный и местно-временной падежи.	**8**
Алмашлык.	**Бу** күрсәтү алмашлыгы. Зат алмашлыкларын берлектә баш, иялек килешләре. Зат алмашлыкларының берлектә баш, төшем, чыгыш, урын-вакыт, юнәлеш килешләре. **Это** указательное местоимение. Личные местоимения в именительном, притяжательном , винительном, исходном, местно- временном падеже.	**9**
Сан.	1 дән 10 га кадәр саннар.Микъдар саннары белән таныштыру (1-10 саннары).**Ничә?** соравына җавап бирә белү. Микъдар саннары янында исем. Тәртип саннары. Числительные от 1 до 10. Ознакомление с количественными и порядковыми числами. Умение отвечать на вопрос сколько?	**3**
Сыйфат.	**Нинди?** Соравына җавап бирә белү. Сыйфат. **Сыйфат+исем** төзелмәсе. Төсләрне белдерүче сыйфатлар. *Умение отвечать на вопрос какой?. Прилагательное. Прилагательное +имя. Прилагательные, выражающие цвета.*	**3**
Фигыль.	Боерык фигыль. Боерык фигыльнең 2 нче зат берлек сан формасы. Хикәя фигыльнең хәзерге заман 3 нче затта берлек сан формасы. Ризалык белдерү формасы. *Уйный* фигыленең I, II затларда төрләнеше. Хикәя фигыльнең берлек сан I, II зат формасы. Хикәя фигыльнең юклык формасы. Хәзерге заман фигыльләренең I, II, III затта берлек саны Повелительное наклонение. 2-е лицо повелительного наклонения. Настоящее время глагола. Отрицательная форма глагола. Настоящее время глагола I, II лица. Спряжение глагола «уйный».	**9**
Модаль сүзләр	Модаль сүзләр *(кирәк, кирәкми)/ Модальные слова(надо, не надо)*	**4**

Бәйлеклә р.	*Белән* бәйлеге./ Послелог “белән”	**6**
Кисәкчәлә р.	-мы/-ме сорау кисәкчәләре. **-мы/-ме**, **түгел, әле** кисәкчәләрен сөйләмдә куллану. -мы/-ме сорау кисәкчәләрен кулланып мәгълүмат алу/ Применение вопросительных частиц в речи **-мы/-ме**, **түгел, әле** и получение информации с применением частиц	**4**
Теркәгечл әр.	**һәм** теркәгечен сөйләмдә куллану/ применение в речи союза “и”	**1**
Синтакси с.	Раслау һәм кире кагу формалары. Хикәя һәм сорау җөмләләр. Раслау һәм инкарь итү. Җөмлә ахырында тыныш билгеләре. Боеру максаты белән әйтелгән җөмләләр. Формы подтверждения и опровержения. Повествовательные и вопросительные предложения. Подтверждение и отрицание. В конце предложения знаки препинания.	**2**
БСҮ	Күчереп язу – 1, диалог – 11 Эпистоляр жанр текстлары (котлау һәм хат язу) – 2. Төрле темалар буенча аралаша белү күнекмәләрен ситуатив күнегүләр аша тикшерү – 6/ Контрольное списывание- 1; Тексты эпистолярного жанра (поздравление и письмо)- 2; Проверка навыков общения по различным темам через ситуативные упражнения-6	1
Барысы		**66**

1 нче сыйныфның рус төркемендә татар теле буенча
Федераль дәүләт белем бирү стандартларына нигезләнеп төзелгән календарь-тематик план

№ т/с	**Өйрәнелә торган бүлек, уку материалының темасы**	**Сәг. саны**	**Үткәрү вакыты:**	
			План	**Факт**
	Әйдәгез, танышабыз!/Давайте познакомимся (6 ч.)			
1.	"Әйдәгез танышабыз!" темасы буенча әңгәмә./ Беседа по теме."Давайте познакомимся!"	1	2.09	
2.	*Синең исемең ничек?* соравы һәм аңа җавап формасы/Форма вопроса и ответ на него. Как тебя зовут?	1	3.09	

3.	*Бу кем?нәрсә?*сораулары һәм аңа җавап формасы/ Кто это?что это?Вопросы и форма ответа	1	9.09	
4.	-мы/-ме сорау кисәкчәләре/ Вопросителҗные частицы –мы/-ме	1	10.09	
5.	*Син кайда яшисең?* соравы һәм аңа җавап формасы./ Где ты живешь? Вопросы и ответы на него.	1	16.09	
6.	1 дән 10 га кадәр саннар/Числительные от 1 до 10	1	17.09	
	Урман дусларыбыз/Лесные друзья Туган якның табигате/ Природа родного края(4 ч.)			
7.	Аа хәрефе. Исемнәрнең берлекһәмкүплексаны./Строчная и заглавная буквы Аа.. Единственное и множественное число имен существительных	1	23.09	
8.	Әә хәрефе. **Ничә?** соравына җавап бирү. /Строчная и заглавная буквы Әә. Ответ на вопрос сколько?.	1	24.09	
9.	Оо хәрефе. Калын һәм нечкә сузыклар./ Строчная и заглавная буквы Оо.Твердые и мягкие гласные	1	30.09	
9.	Өө хәрефе. ***Нинди?***соравы һәм аңа җавап формасы /Строчная и заглавная буквы Өө.Ответ на вопрос какой?	1	1.10	
	Спорт бәйрәме *(12 сәгать)Спорт уеннары һәм сәләмәтлек/ Спортивный праздник, игры и здоровье*			
10.	Нн, ң хәрефләре. Боерык фигыль. /Строчная и заглавная буквы Ннң. Повелительное наклонение	1	7.10	
11.	Ии хәрефе. Боерык фигыльнең 2 нче зат берлек сан формасы /Строчная и заглавная буквы Ии. Повелительное наклонение 2 форма .	1	8.10	
12.	Ыы хәрефе. Хикәя фигыльнең хәзерге заман 3 нче затта берлек сан формасы /Строчная и заглавная буквы Ыы.	1	14.10	
13.	Уу хәрефе. Ризалык белдерү формасы/ Строчная и заглавная буквы Уу. Форма выражения согласия	1	15.10	
14.	Үү хәрефе. Микъдарсаннары янында исем. /Строчная и заглавная буквы Әә. Имя существительное при количественных числах	1	21.10	
15.	*Т*тхәрефе. *Уйный* фигыленең I, II затларда төрләнеше. /Строчная и заглавная буквы Тт. Спряжение глагола “уйный.”.	1	22.10	
16.	Лл хәрефе.*Белән* бәйлеге. /Строчная и заглавная буквы Лл. Послелог “белән”	1	28.10	
17.	Кк хәрефе. Тәртип саннары. /Строчная и заглавная буквы Кк. Порядковые числительные	1	29.10	
18.	Мм хәрефе. Хикәя һәм сорау җөмләләр. Строчная и заглавная буквы Мм. Изъявительные и вопросительные предложения	1	11.11	
19.	Сс хәрефе. “Без дәрестә” темасы буенча әңгәмә. /Строчная и заглавная буквы Сс.Беседа на тему”Мы на уроке”	1	12.11	

20.	*Кайда?* соравы һәм аңа җавап формасы./ Ответы на вопрос где?	1	18.11	
21.	Рр хәрефе. “Мәктәптә” темасы буенча аралаша белү күнекмәләрен ситуатив күнегүләр аша тикшерү. Строчная и заглавная буквы Рр. Проверка навыков общения по теме” В школе " через ситуативные упражнения	1	19.11	
Йорт хайваннары һәм кошлары .Туган якның табигатеДомашние животные и птицы. Природа родного края (9 ч.)				
22.	Вв хәрефе. Сүз басымы./ Строчная и заглавная буквы Вв. Ударение слов.	1	25.11	
23.	Гг хәрефе. Хикәя фигыльнең берлек сан I, II зат формасы. /Строчная и заглавная буквы Гг.	1	26.11	
24.	Дд хәрефе. *Кая?* соравы һәм аңа җавап формасы /Строчная и заглавная буквы Дд. Ответы на вопрос Куда?	1	2.12	
25.	Зз хәрефе. Сыйфат. /Строчная и заглавная буквы Зз. Прилагательное.	1	3.12	
26.	Бб хәрефе. *Кая? Кемгә?* сораулары һәм аларга җавап формасы /Строчная и заглавная буквы Бб. Ответы на вопросы куда? кому?	1	9.12	
27.	Пп хәрефе. *Кайдан?* соравы һәм аңа җавап формасы. /Строчная и заглавная буквы Пп.Ответы на вопрос откуда?	1	10.12	
28.	Ее хәрефе. *Кая? кайда? кайдан?* сораулары һәм аларга җавап формасы /Строчная и заглавная буквы Ее.Ответы на вопросы куда? где? откуда?	1	16.12	
29.	Ээ хәрефе. Исемнәрнең I зат берлек сан тартым белән төрләнеше./ Строчная и заглавная буквы Ээ.	1	17.12	
30.	Йй хәрефе. Гади тотрыклы гыйбарәләр, татар сөйләм этикеты берәмлекләре, клишелар. /Строчная и заглавная буквы Йй. Простые устойчивые выражения, этикеты татарской речи, клише.	1	23.12	
Бакча*да.Мин һәм гаиләм. В огороде.Я и моя семья(3 ч.)*				
31.	Жж,Җҗ хәрефләре. “Бакчада” темасындагы лексик-грамматик күнекмәләр /Строчные и заглавные буквы Жж,Җҗ. Лексико-грамматические навыки на тему " В огороде”	1	24.12	
32.	Щщ ,Шшхәрефләре. Мин ... яратам төзелмәсе. Строчные и заглавные буквы Щщ,Шш. Конструкция я .. люблю	1	13.01	
33.	Чч хәрефе.“Бакчада” темасы буенча аралаша белү күнекмәләрен ситуатив күнегүләр аша тикшерү. Строчная и заглавная буквы Чч. Проверка навыков общения по теме” В саду” через ситуативные упражнения.	1	14.01	
Кыш җитте .*БәйрәмнәрНаступила зима. Праздники(9 ч.).*				
34.	Хх хәрефе. Кыш билгеләре темасындагы лексик-грамматик күнекмәләр./ Строчная и заглавная буквы Хх. Лексико-грамматические навыки на тему зима.	1	20.01	

35.	Һһ хәрефе.**-мы/-ме**, **түгел, әле** кисәкчәләре./ Строчная и заглавная буквы Һһ. Частицы –не, пожалуйста	1	21.01	
36.	Фф хәрефе.**Эш кәгазьләре стиле. Хат язу.** /Строчная и заглавная буквы Фф.Написание письма	1	27.01	
37.	Ццхәрефе. *Минем чанам бар* төзелмәсе /Строчная и заглавная буквы Цц..Конструкция “у меня есть санки”	1	28.01	
38.	*Кая? кайда? кайдан?* сорауларына җавап бирү. /Ответы на вопросы куда? где? откуда?	1	3.02	
39.	Яя хәрефе. “Яңа ел бәйрәме” темасы буенча әңгәмә./ Строчная и заглавная буквы Яя. Беседа на тему “Праздник Новый год”	1	4.02	
40.	Юю хәрефе. **һәм** теркәгечен сөйләмдә куллану. Строчная и заглавная буквы Юю. Использование в речи союза”И”	1	17.02	
41.	ь һәм ъ хәрефләре. Төсләрне белдерүче сыйфатлар. /Строчные буквы ь,ъ.	1	18.02	
42.	Татар алфавитындагы хәрефләр тәртибе/ Порядок букв в татарском алфавите	1	25.02	
	Сәламәт бул*.Көндәлек режим/Будь здоров! Режим дня(3 ч.)*			
43.	Тән әгъзаларының исемнәре темасындагы лексик-грамматик күнекмәләр./ Лексико-грамматические навыки на тему части тела.	1	2.03	
44.	Кай җирең авырта? соравы һәм аңа җавап формасы/ Ответы на вопрос “Что болит?”	1	3.03	
45.	Татар һәм рус телләрендәге сузык һәм тартык авазларны чагыштырып, дөрес әйтә белү, транскрипция билгеләре белән таныштыру. Сопоставление гласных и согласных звуков на татарском и русском языках, знакомство с транскрипционными знаками.	1	10.03	
	Безнең гаилә*.Мин һәм гаиләм/ Наша семья. Я и моя семья(6 ч.)*			
46.	Гаилә әгъзаларының исемнәре.Зат алмашлыкларының берлектә баш, иялек килешләре./ Имена членов семьи. Личные местоимения в именительном и притяжательном падеже.	1	9.03	
47.	Гаилә әгъзаларының нишләгәнен әйтү. Җөмләне баш хәрефтән яза башлау./ Что делают члены семьи? Начать писать предложения с заглавной буквы	1	10.03	
48.	Яз турында сөйләшү./Беседа о весне	1	16.03	
49.	Һава торышы турында сөйләшү. Боеру максаты белән әйтелгән җөмләләр./ Беседа о погоде.	1	17.03	
50.	8 нче Март – әниләр бәйрәме турында сөйләшү. /8 Марта – праздник матери.	1	6.04	
51.	**Эш кәгазьләре стиле.**Бәйрәм белән котлый белү. /Умение поздравлять с праздником.	1	7.04	
	Татар халык ашлары/Татарские блюда.В столовой *Ашханәдә(4 ч.)*			
52.	Татар халык ашларының исемнәре темасындагы лексик-грамматик күнекмәләр./ Лексико-грамматические навыки на тему названий татарских народных блюд.	1	13.04	

53.	Сыйфат ясагыч кушымчалар(-лы, -сыз)./ Словообразующие окончания	1	14.04	
54.	-мы/-ме сорау кисәкчәләрен кулланып мәгълүмат алу/ Информация о вопросительных частицах	1	20.04	
55.	Туган көн – зур бәйрәм турында сөйләшү/ День рождения – большой праздник	1	21.04	
Кибеттә/ В магазине *(4 ч.)*				
56.	Ашамлык исемнәре темасындагы лексик-грамматик күнекмәләр./ Лексико-грамматические навыки на тему названий блюд.	1	27.04	
57.	Исемнәрнең төшем ,юнәлеш килешләре белән таныштыру./ Ознакомление имен существительных с направительным и винительным падежами	1	28.04	
58.	Исемнәрнең урын-вакыт,чыгыш килешләре белән таныштыру./ Ознакомление имен существительных с исходным и местно- временным падежами	1	4.05	
59.	Исемнәрнең берлек санда тартым белән төрләнеше/ Склонение имен существительных в единственном числе по принадлежности.	1	5.05	
Без шәһәрдә яшибез . Мы живем в городе/*Татарстан республикасы.Республика Татарстан(5 ч.)*				
60.	Шәһәрдә темасындагы лексик-грамматик күнекмәләр./ Лексико-грамматические навыки на тему “В городе”	1	11.05	
61.	“*Мин транспортта барам*” төзелмәсе. Конструкция “ Я еду на транспорте”	1	12.05	
62.	Исемнең юнәлеш килеше/ Направительный падеж	1	18.05	
63.	Исемнең чыгыш килеше./Исходный падеж	1	19.05	
64.	Исемнәрнең урын-вакыт килеше. Местно- временной падеж	1	21.05	
Җәй җитә/ Наступает лето. *Ял итү.Отдых (2 ч.)*				
65.	“Җәй җитә” темасына сөйләшү/ Беседа на тему “Наступает лето”	1	22.05	
66.	Нечкә һәм калын сузык авазларны кабатлау./ Повторение мягких и твердых гласных звуков	1	24.05	